

5de vergadering

Woensdag 23 september 2009

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: Van der Veen

Tegenwoordig zijn 132 leden, te weten:

Aasted Madsen-van Stiphout, Agema, Algra, Anker, Aptroot, Arib, Azough, Bashir, Van Beek, Besselink, Bilder, Biskop, Blanksma-van den Heuvel, Blok, Blom, Van Bochove, Boekestijn, Boelhouwer, Van Bommel, Bosma, Bouchibti, Bouwmeester, Brinkman, Ten Broeke, Van der Burg, Cramer, Depla, Dezentjé Hamming-Bluemink, Dibi, Tony van Dijk, Jan Jacob van Dijk, Dijsselbloem, Eijnsink, Elias, Ferrier, Van Geel, Van Gent, Gerkens, Van Gerven, Gesthuizen, Graus, Griffith, Van Haersma Buma, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Heerts, Heijnen, Van Heugten, Van Hijum, Ten Hoopen, Irrgang, Jacobi, Jager, Joldersma, Jonker, Kalma, Kant, Karabulut, Knops, Koopmans, Koppejan, Koşer Kaya, Kraneveldt-van der Veen, De Krom, Kuiken, Langkamp, Leerdam, Van Leeuwen, Leijten, Linhard, Luijben, Mastwijk, Meeuwis, Van Miltenburg, De Mos, Neppérus, De Nerée tot Babberich, Nicolai, Omtzigt, Ormel, Ortega-Martijn, De Pater-van der Meer, Pechtold, Peters, Pieper, Polderman, Poppe, Van Raak, Remkes, Roefs, Roemer, De Roon, De Roos-Consemulder, De Rouwe, Rutte, Samsom, Sap, Schermers, Schinkelshoek, Schippers, Smeets, Smilde, Smits, Snijder-Hazelhoff, Spekman, Spies, Van der Staaij, Sterk, Teeven, Thieme, Timmer, Van Toorenburg, Uitslag, Ulenbelt, Van der Veen, Van Velzen, Vendrik, Verbeet, Verdonk, Vermeij, Van der Vlies, Vos, Jan de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Waalkens, Wiegman-van Meppelen Scheppink, Wilders, Willemse-van der Ploeg, De Wit, Wolbert en Zijlstra,

en de heer Hirsch Ballin, minister van Justitie, mevrouw Ter Horst, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer Donner, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mevrouw Albayrak, staatssecretaris van Justitie, en de heer De Jager, staatssecretaris van Financiën.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mee dat de volgende leden zich hebben afgemeld:

Weekers;

Slob en Van der Staaij, alleen voor de middag- en avondvergadering;

Van Dijken en Gill'ard, ook morgen.

Deze mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 3 september 2009 over **sharia-rechtspraak**.

De **voorzitter**: Ik heet welkom de minister voor WWI en de minister van Justitie.

Het woord is aan de heer Fritsma van de SP.

De heer **Fritsma** (PVV): De PVV!

De **voorzitter**: Natuurlijk, de PVV. Het lijkt tegenwoordig allemaal zo op elkaar ...

De heer **Fritsma** (PVV): Het is te treurig voor woorden dat er in Nederland shariarechtspraak plaatsvindt. Duidelijk is dat dit zo snel mogelijk moet worden uitgebannen. Het kabinet doet onderzoek naar de omvang van het probleem en heeft daar aanvankelijk een heel jaar voor uitgetrokken. Dat is ronduit bizar, want zo'n grote misstand mag natuurlijk niet zo lang onaangepakt voortwoekeren. Hoewel het kabinet heeft aangegeven het onderzoek te willen versnellen, is er helemaal niets geconcretiseerd. Een toegezegde brief over de termijn waarbinnen een en ander kan plaatsvinden, is ook nog steeds niet ontvangen. Het gaat dus allemaal echt veel te laks, reden waarom ik de volgende motie indien.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het van groot belang is om het onderzoek naar shariarechtspraak in Nederland snel uit te voeren zodat het probleem ook snel aangepakt kan worden;

verzoekt de regering, de grootst mogelijke spoed te betrachten bij het uitvoeren van het onderzoek naar het

Fritsma

voorkomen van shariarechtspraak in Nederland en om de uitkomst van dit onderzoek zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk voor de aanvang van het kerstreces, aan de Kamer te doen toekomen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Fritsma. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 3 (32123-VI).

□

De heer **Teeven** (VVD): De VVD-fractie vindt dat er in een rechtstaat maar één instantie moet zijn die recht spreekt. Dat moet overigens dan wel op een goede wijze gebeuren, maar daar gaan we het straks over hebben. Wij vinden in elk geval dat informele en formele shariarechtspraak op allerlei manieren moet worden bestreden. Mede namens collega De Krom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat shariarechtspraak in strijd is met de beginselen van de Nederlandse rechtsstaat;

overwegende dat voor shariarechtspraak geen plaats is in Nederland, nu niet, morgen niet, niet via de voorkeur en niet via de achterdeur;

verzoekt de regering, elke vorm van formele en informele shariarechtspraak met alle mogelijke wettelijke middelen te bestrijden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Teeven en De Krom. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 4 (32123-VI).

Mevrouw **Arib** (PvdA): In het debat was iedereen het erover eens dat shariarechtspraak in Nederland absoluut niet kan, zowel de Kamer als het kabinet. Ik vraag me af wat de meerwaarde van deze motie is als iedereen het erover eens is.

De heer **Teeven** (VVD): Mevrouw Arib heeft daar zelf ook wel enige ervaring mee, maar soms is het nodig dit kabinet een steuntje in de rug te geven; daarover hebben we het al eens gehad in eerdere debatten. Ook mijn collega De Krom beschouwt deze motie als zodanig. Ik hoop dat de ministers de motie ook zo zien en dat mevrouw Arib deze motie steunt.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

□

Minister **Hirsch Ballin**: Voorzitter. Ik wil graag mede namens mijn collega voor WWI reageren op wat vanochtend aan de orde is gesteld in vervolg op het algemeen overleg dat wij gezamenlijk hebben gevoerd. In dat overleg hebben wij duidelijk tot uitdrukking gebracht – ik heb dit verwoord wat de werking van de rechtsstaat Nederland betreft – dat wij geen tweede rechtsorde willen zien, ook niet op deelgebieden, die in strijd komt met de uitgangspunten van het Nederlandse recht. Ik heb het op die manier gepreciseerd omdat ik de stellige indruk had dat het alle sprekers en spreeksters in dat debat daarom ging en niet om bijvoorbeeld de kerkelijke rechtbanken of vormen van arbitrage waaraan mensen uit vrije wil deelnemen en die je zou kunnen erkennen binnen de Nederlandse rechtspraak. Het gaat om het opleggen van normen die in strijd zijn met de uitgangspunten van onze rechtsorde aan mensen die het gevoel krijgen dat zij zich daaraan moeten onderwerpen. Dat is niet het geval. Ik wil dat nogmaals in alle duidelijkheid uitspreken. Wij willen niet dat men gelovigen, in dit geval moslimgelovigen, wil laten geloven dat zij een ongelijkheid van man en vrouw moeten accepteren en dat zij zich daarom moeten richten naar mensen die zich presenteren als een shariarecht-bank.

Na deze precisering van waar wij gezamenlijk zorgen over hebben – dit werd breed gedeeld in het debat dat wij hebben gevoerd – wil ik ten aanzien van beide moties zeggen dat wij deze constructief zullen bejegenen. Op dit moment heb ik wel een probleem met het dictum van de motie van de heer Fritsma. Hij verlangt dat het onderzoek er in ieder geval al voor aanvang van het kerstreces is. Ik zou dat ook graag zien; ik heb dat ook in het algemeen overleg tot uitdrukking gebracht. Collega Van der Laan en ik hechten eraan dat het onderzoek zo snel mogelijk klaar is, maar wij moeten het wel even met de onderzoekers bespreken. Voor aanvang van het kerstreces is mijns inziens een zo krappe en tegelijkertijd precieze tijdsbepaling dat wij daarmee niet uit de voeten kunnen. Wel zeg ik de Kamer graag toe dat zij binnen twee weken een brief krijgt over de versnelde aanpak van dat onderzoek. Ik hoop dat een en ander de vereiste duidelijkheid geeft. Dat betekent dat ik de voorliggende motie moet ontraden. Misschien heeft de heer Fritsma het gevoel dat hij de motie beter kan aanhouden. Wij streven er in ieder geval naar om het onderzoek zo veel mogelijk te versnellen. Ik zeg toe dat de Kamer binnen twee weken een brief ontvangt.

Wat de motie van de heren De Krom en Teeven betreft; in het AO heb ik gezegd wat volgens onze opvatting geen plaats krijgt of moet krijgen in de Nederlandse rechtsorde: geen tweede structuur van organen en instituties die zich aan mensen opdringen. Dat willen wij ook niet. Wij zullen dat bestrijden. Van mijn kant wil ik hierover heel duidelijk zijn. Ik weet het, het klinkt een beetje onvriendelijk als je zegt dat de motie overbodig is. Misschien zegt de heer Teeven: het was dus nodig om een en ander nog een keer over en weer tot uitdrukking te brengen. Ik dacht eigenlijk dat ik in het algemeen overleg hierover helder was geweest, maar ik spreek nogmaals graag uit dat wij dit soort misbruik van en druk op mensen niet zullen accepteren, maar zullen bestrijden.

Hirsch Ballin

De beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt van 10.25 uur tot 10.45 uur geschorst.

Aan de orde is de **interpellatie-Teeven**, gericht tot de minister van Justitie, over **het op vrije voeten komen van Saban B.**

Tot het houden van deze interpellatie is verlof verleend in de vergadering van 17 september 2009.

(De vragen zijn opgenomen aan het eind van deze editie.)¹

De **voorzitter**: Aan de orde is de interpellatie-Teeven over het op vrije voeten komen van Saban B. Ik heet de minister van Justitie welkom, evenals de mensen op de publieke tribune. Dit is een interpellatiedebat. Dat is iets anders dan normaal. Kort komt het erop neer dat de heer Teeven als interpellant begint. Dan antwoordt de minister. Daarna komt de heer Teeven weer aan het woord en vervolgens pas de overige Kamerleden. Het woord is aan de heer Teeven. De spreektijd bedraagt vijf minuten.

□

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. Verbijstering bij het vrouwelijk slachtoffer dat deze Saban B. twee weken geleden op straat tegenkwam. Verbijstering bij al die slachtoffers van vrouwenhandel, die dachten dat deze man veilig en wel zat opgeborgen. Ongeloof bij alle huidige slachtoffers van vrouwenhandel over het gegeven dat de rechterlijke macht zo omspringt met de belangen van slachtoffers. Slachtoffers of getuigen zullen zichzelf wel twee keer bedenken om een verklaring af te leggen bij de Dienst nationale recherche, de politie of het Openbaar Ministerie als er zo wordt omgegaan met hun veiligheid. Hoe moet het in de toekomst met de topprioriteit van dit kabinet maar ook van onze Kamer: de bestrijding van mensenhandel en vrouwenhandel? Wat is de toekomst van deze topprioriteit na dit gestuntel en geklungel?

Ongeloof en woede ook bij de Dienst nationale recherche en het landelijk parket, die met veel inspanning en veel uitgegeven belastinggeld gedurende 3,5 jaar sinds 2006 deze strafzaak tot een goed einde hebben gebracht. De belangrijkste vraag voor de VVD-fractie in dit debat is: acht de minister zichzelf in staat om adequaat sturing te geven aan het vervolgingsbeleid van het OM? Kan het geschade vertrouwen in de rechtsstaat worden hersteld? Eigenlijk nog belangrijker is de vraag: heeft deze minister zicht op wat er daadwerkelijk in de praktijk gebeurt? Hij heeft vijf sterren gekregen in de actualiteitenrubrieken. Hij zou de beste minister zijn van dit kabinet. Laat dat vandaag zien, daartoe roep ik hem op.

Al eerder was het optreden van het OM in hoger beroep aanleiding tot een debat in de Kamer. Ik roep in herinnering de zaak van de zoekgeraakte strafdossiers over discotheek Jimmy Woo in Amsterdam. Al eerder was de vraag of het zogenaamde "tweedelijns-OM" wel in staat is om ingewikkelde strafzaken met of zonder slachtoffers tot een goed einde te brengen. Dit kan niet

nog een keer gebeuren. Nonchalance en desinteresse bij dergelijke functionarissen van het OM mogen er niet toe leiden dat slachtoffers van ernstige delicten telkenmale de dupe worden.

Ik dank de minister voor zijn brief van gisteravond 23.00 uur. Maar behalve dat die brief onthutsende antwoorden geeft die een inkijk bieden in een wereld van geklungel en blunders van het OM en de ZM (Zittende Magistratuur), roept die brief ook vragen op die ik nog niet eerder heb gesteld. Moeten bijvoorbeeld de bevoegdheden tot het verlenen van verlof op grond van persoonlijke omstandigheden door directeurs van penitentiaire inrichtingen ook niet aan een nadere toetsing worden onderworpen? Klopt het wel dat de politie pas na drie dagen overgaat tot melding nadat Saban B. zich al twee dagen niet had gemeld? Wat wist en weet de vrouwelijke behandelend advocaat-generaal nou eigenlijk op 18 juni jongstleden? Had zij wel advies ingewonnen bij haar collega's van het landelijk parket? Wist zij eigenlijk wel om wie het ging?

Hoe zit het eigenlijk met de nationaliteit van deze mijnheer, Saban B.? Heeft hij de Turkse nationaliteit? Heeft hij de Turkse en de Duitse nationaliteit? Is er sprake van twee nationaliteiten? Heeft hij twee paspoorten: een Duits en een Turks paspoort? Of heeft hij één paspoort? Kan de minister daar ook iets over zeggen?

Ik vraag de minister nadrukkelijk ook in te gaan op de vragen die een oordeel van hem vragen. Hoe weegt hij de invloed die het handelen van het OM heeft gehad op de behandelende rechters? Tevens hoop ik dat de minister zijn eigen onduidelijke optreden van vorige week in de media eens kritisch onder de loep neemt bij de beantwoording van de vragen. Ik heb hem toch echt horen zeggen op het NOS-journaal: hier kan ik niet aankomen, het zijn onafhankelijke rechters, het OM heeft dit nooit gewild. Het OM heeft dit inderdaad niet gewild vanaf de derde maal dat Saban B. was gearresteerd, maar wat heeft het OM nu precies gewild op 18 juni en op 4 september?

Ik mag hopen dat de Amsterdamse raadsheren die hun collega in Arnhem ter zijde stonden, niet ook de aparte norm erop nahouden die wij eerder hebben gezien. De minister kondigde gisteren een evaluatie aan door de Raad voor de rechtspraak en het OM. Dat is goed, want van fouten, ernstige fouten, blunders, kun je leren. Maar wat gaan wij er nu direct concreet aan doen, nu vandaag en de komende weken? De vrouwenhandel gaat door en het daarmee gepaard gaande geweld moet direct worden bestreden.

De minister schrijft in de brief niets over het eigen handelen. Heeft hij vorige week niet enigszins voor zijn beurt gesproken door het probleem enkel en alleen bij de zittende magistratuur neer te leggen? Was het niet beter geweest als de minister zich, zoals hij meestal ook doet, eerst op de hoogte had gesteld van de feiten, de werkelijke gang van zaken, en dat hij dan ook had geconstateerd dat het OM op zijn minst – dan druk ik het nog voorzichtig uit – niet de schoonheidsprijs verdiende? Rechters worden op deze manier toch ook op het verkeerde been gezet. Ik vraag daarom nogmaals of deze minister zicht heeft op wat er in de uitvoering van alledag plaatsvindt en of het hem ook wordt gemeld als het fout gaat bij het OM. Heeft hij de touwtjes in handen op zijn departement?

Het hele gebeuren ademt, of het nu gaat over het OM, over de zittende magistratuur of over het ministerie van